

# AVE MARIA

SLOVENSKI  
nabožni list  
za jugoslovanske  
izseljenike  
v  
Ameriki

Izhaja začetkom vsakega  
meseca.

Izdaja

**AVE MARIA PUBL. CO.**  
21 NASSAU AVENUE  
Brooklyn, N. Y.

Naslov za dopise in naročnino je  
"AVE MARIA"  
21 NASSAU AVENUE  
BROOKLYN, N. Y.

Stane: za Ameriko celo leto \$1.  
Za Evropo \$1.25.  
Subscription price \$1 for year.  
For Europe \$1.25.

Entered as Second Class Matter October 17, 1912, at the Post Office, Brooklyn, N. Y., under Act of March 3, 1879.

**Za vse naše dobrotnike in podpornike se bere vsako nedeljo jedna sveta  
maša in za vse naročnike Ave Maria vsaki prvi petek v mesecu.**

# DOBRA ZVEZA

je najboljša in poglavitna stvar v denarnem prometu in take  
dobre zveze ima tvrdka

## Frank Sakser

Za denarne pošiljatve je v zvezi z C. KR. POŠTNO HRANILNICO NA  
DUNAJU.

Za nakaznice: LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA.

Za hranilne vloge: LJUBLJANSKA MESNA HRANILNICA in mnogo  
drugih slovenskih hranilnic in posojilnic.

Pošilja denar potom pošte, po zanesljivih bankah kakor tudi brzojavno  
bodi si v katerokoli mesto na svetu, brzo, sigurno in po najnižjih cenah, kate-  
re so vsak dan v edinom slovenskom dnevniku "Glas Naroda" priobčene.

Sprejema čeke in denarje iz vseh držav in jih premenja vedno po dnevnem kurzu.

GLAVNI URAD:

### FRANK SAKSER

82 CORTLAND STREET

NEW YORK, N. Y.

PODRUZNICA:

6104 ST. CLAIR AVENUE, N. E.

CLEVELAND, OHIO.

Svoji k svojim!

Clevelandčani!

Svoji k svojim!

## NAJVEČJA SLOVENSKA TRGOVINA

### IN POGREBNI ZAVOD

Razdeljena v dva dela in v polni meri z najfinejšimi pripravami  
preskrbljena! Trgovina za nakup pohištva, orodja, premog,  
posode, barve, stekla in drugo. Pogrebni zavod je z najfinej-  
šimi pripravami preskrbljen. Mi preskrbujemo najlepše spre-  
vode v zadovoljnost ljudi, zakar imamo brez števila zahval. Za  
vsaki slučaj imamo dve ambulance in fine kočije. Trgovina od-  
prta noč i dan. Se priporočam vsem Slovincem in slov. društvom

SVOJI K SVOJIM!

SVOJI K SVOJIM!

Tel. Princeton 1381  
Bell East 1881

A. GRDINA, TRGOVEC IN POGREBNIK  
6127 ST. CLAIR AVENUE

Svoji k svojim!

Clevelandčani!

Svoji k svojim!



## EUKRATIDA.

K.

(Dalje.)

### 10. TEŽKE SLUTNJE.

Malo je spal Eupereij zadnjo noč pred svojim odhodom. Pozno je legel, ker so gostje tako pozno odšli. Mislil je, da bode zato takoj zaspal, da se okrepi za težko in dolgo popotovanje v daljni Rim. Toda zmotil se je. Vedenje Kastovo pri poslovitvenem večeru, mu je vznujalo težke slutnje, katerih se ni mogel znebiti. Da, kolikor bolj je premišljeval, toliko bolj je bil razburjen. Sem pa tja so mu oči malo zadremale, toda težak sanj ga je takoj prebudil. Kaj boše z Eukratido, ko on odide, ta skrb ga je razburjala.

Videl je, kako se je Kast razvnel za plemenito dekle. Videl je v njegovih očeh strašno poželjenje po nji, dasi se je Kast eeli večer in tudi že preje zadnje dni kazal jako hladnega, da, mrzlega do nje, kakor bi se jako malo zmenil za njo. Toda Eupereij je preveč poznal prometnega in pohotnega Kasta, da bi ne spoznal, kako misli in čuti v resnici. Poznal ga je, da bode po njegovem odhodu vse poskusil, da si pridobi njeno srce in njeno naklonjenost in da se bode v dosego tega namena poslužil vseh sredstev, tudi najnedostojnejših, v skrajnem slučaju tudi nasilja.

Na drugi strani pa je predobro poznal

Eukratido, da bi ne vedel, da ga ona ne mara. Poznal je njeno odločno voljo, da nikdar ne bode odstopila od tega, kar je enkrat sklenila. Sklenila je, da se nikdar ne bode omožila, in poznal jo je, da bode ostala stanovitna temu sklepu, pa naj jo stane, karkoli hoče.

Tako pride pa v veliko nasprotje s Kastom. Kast jo strastno poželi, ona ga pa noče in ga ne bode hotela nikdar. Kaj bode posledica tega? . . .

Srce ga je zbolelo že pri sami tej misli . . .

Kast je ohol in okruten Rimljan. Poznal ga je še iz Rima. Ko bode videl, da je vse njegovo prizadevanje zastonj, čutil se bode ponižanega in osramotenega. Preprosto dekle, pa je premagalo in zavrnilo njega, Kasta, poglavarja Luzitanije, cesarskega namestnika. Tako se bode njegova ljubezen spremenila v smrtno sovražstvo in skušal se bode zmaščevati nad njo. In Eukratida? . . . Na milost in nemilost bode izročena temu strašnemu okrutnežu! Zlasti še ker bode brez varstva.

Brez varstva bode? Kaj pa njen oče Oteomero? Ali ni Oteomero oni, ki je Kasta naredil v to, kar je danes? Ali si bode

upal, Kast preganjati Eukratido, hčer tega svojega dobrotnika? Kje je pa hvaležnost?

Kast in hvaležnost? Saj ga pozna. V Kastu išče zastonj kakega plemenitejšega čuta, kakor je n. pr. hvaležnost. Kaj je njemu dobrotnik?

Toda Oteomero je vpljiven mož v državi in pri cesarju. Ali se ne bode Kast bal Oteomera, da ga pri cesarju ne očrni in morda celo, da ga odstavi?

In mal žarek upanja je posijal Luperciju in za trenutek se je pomiril in zadremal. Nov težek sanj ga je predramil.

Videl je Eukratido kot kristjano na morišču!

Da, da, Eukratida je kristjana.

In vse upanje mu je zopet pregnala ta miselj in še večje razburjenje se ga je polotilo. "Eukratida kristjana! Eukratida kristjana!" je ponavljal skoraj pol glasno.

Nesrečni Oteomero, zakaj si pripeljal tega nesrečnega človeka sem na Portugaljsko.

Lupercij se je spomnil vseh govorov, katere je imel Oteomero pri prihodu Kastovem. Kako je povsodi povdarjal, da je bil edini namen, da je Kasta dobil sem to, da bi kot okruten človek toliko brezsrčneje preganjal kristjane in zatrl to sekto, katero Oteomero tako smrtno sovraži. Kolik<sup>o</sup> zaslepljenost očetova, ko je vendar vedel, da je tudi njegova lastna hči kristjana. Oteomero, Oteomero, kaj si storil! Kast ima sedaj ne samo tvojo hčer v svoji kruti oblasti, temveč tudi tebe samega.

Prav nič se ni treba Kastu bati Oteomera ali njegovega vpljiva pri cesarju. Samo Cesarju treba povedati, da je tudi njegova hiša krščanska in padel je Oteomero in ves njegov upljiv po celi državi. In tako ima Kast proste roke za maščevanje nad Eukratido in če treba tudi nad starim Oteomerom!

Da, težke se bile te ure za Lupercija. In sedaj naj še on odide, on, ki bi edini mogel braniti Eukratido. Živeci so bili do skrajnost razburjeni, tako da ni mogel več mirno ležati. Vstal je in odšel na vrt, da se na svežem jutranjem zraku malo ohladi.

Prijetno in hladilno ga je božal jutranji vetrič, ki je tako ljubko pihljal iznad morja, in se igral z lepimi kodri njegove mladeniške glave. Dolgo časa je hodil sem ter tja po peščeni potoci globoko zamišljen. Sem pa tja kedaj se je ustavil za trenutek, zaškripal s zbomi in sklenil pesti, kakor bi hotel koga udariti. Pa se je zopet pomiril, začel hoditi hitreje in solze so se mu utrni le v očeh. Bil je težak boj, katerega je bojeval Lupercij to noč.

Naenkrat se vstavi.

"Saj res, Marcela! Marcela! Čudno, da se preje nisem nanjo spomnil! "In mirneje je začel hoditi sem in tja.

Marcela ta bode najboljša varhinja Eukratide. Sestra Kastova je, toraj ima vpljiv pri Kastu in nad Kastom. Objednem je pa prijateljica Eukratidina, toraj se bode gotovo do skrajnosti potegovala zanjo, da jo v slučaju nevarnosti reši.

Globoko se je oddehnil. "Da, Marcela je edina rešitev Eukratidina!"

Sklenil je, da takoj zjutraj pošlje sužnja k nji, da želi v zelo važni zadevi govoriti ž njo, predno odpotuje, in sicer na skrivaj. Razodeti ji hoče vse, tudi to, da je Eukratida kristjana. Morda se Marceli posreči Eukratido pregovoriti, da pusti to neumno brezčasno sekto in se tako reši nevarnosti mučeniške smrti. Videl je, kako rada ima Marcela Eukratido, kakor bi bili sestri. Poznal je pa Marcelo iz Rima kot dobro in plemenito dekle in vedel, da ji lahko zaupa vse. Vedel je pa tudi, da se bode Marcela do skrajnosti žrtvovala za svojo prijateljico in morda tudi zanj, vsaj je kazala veliko naklonjenost zadnje dni tudi do njega.

Ta sklep ga je pomiril popolnoma. Šel je v svojo sobano in kmalu sladko zaspal, kakor vročičen človek, ko je prebolel vročino.

Silna radovednost se je polastila Marcele, ko ji je suženj sporočil željo Lupercijevo, govoriti ž njo skrivaj o neki važni stvari! Kaj bi neki to bilo? Marcela je sicer zadnje dni veliko občevala z Lupercijem in ga je vedno višje čislala radi njegovih vrlin in njegovega dobrega srea in plemenitega mišljenja. Dopadel ji je, ker je videla, ka-

ko je Lupercij različen od druge tedanje rimske mladine, ki je bila do skrajnosti razuzdana in pohotna, da si pošteno deklet skoraj ni upalo v njih družbo. Čislala ga je, toda na več ni mislila, zlasti, ker ni vedela, kako je razmerje med njim in Eukratido. Zato je sporočila, da takoj kar sama pride k Luperciju, da se lahko doma v njegovem domu pogovorita.

"Domina, ti ljubiš Eukratido, hčer Oteomerovo?" vprašal je Lupercij Marcelo, ko jo je sprejel v svoji sobani.

"Zakaj to vprašaš, dragi Lupercij? Saj si lahko že sam opazil, kako mi je draga in ljuba, kako visoko jo čislam, kakor še nisem v svojem življenju čislala drugo. Svoje lastne sestre, ko bi jo imela, bi ne mogla bolj ljubiti."

"Hvala ti, mila Marcela. Veliko prošnjo imam do tebe. Toda vse, kar želim sedaj s teboj govoriti, mora biti tajno. Ali mi hočeš obljubiti, da bodeš ohranila za se vse, kar se bodeva sedajle pogovorila?"

Marcela je bila vedno bolj radovedna.

"Lupercij, poznaš me toliko, da lahko veš, kdo sem in kako znam molčati. Ali misliš, da nisem vredna tvojega zaupanja?"

"Marcela, si! Ravno za to pa, ker te poznam kot deklet plemenitega srca, in velike duše in krepkega značaja, sem sklenil s teboj govoriti predno odidem."

"Hvala, dobri Lupercij. Od kar te poznam, te čislam. Kaj morem storiti za te?"

"Danes moram oditi, kakor veš."

"Nam vsem je težko, da te izgubimo. Vrjemi mi, da tudi meni ni vsejedno ali odideš ali ne. Želela bi, da bi ostal."

"Domina, veš, kaj je vojaška služba?"

"Da, vem! Toda upajmo, da se bode dalo doseči, da te prestavijo nazaj sem k nam."

"Poslušaj, Marcela, da povem vse!"

Kakor bi svoji materi pripovedoval, tako ji je Lupercij zaupno povedal vse, kako je ljubil Eukratido, toda kako ga je zavrnila. Povedal ji je, da je sedaj njegova ljubezen do Eukratide samo visoko čislanje, in spoštovanje, katero čuti do nje radi njene plemenitosti srca in značaja. Povedal ji je pa tudi popolnoma od-

krito, kaj je opazil na Kastu. Ni zamolčal nastopa Kastovega na večer njegovega prihoda na Oteomerovem vrtu.

Marcela je poslušala pazno.

"Vidiš, Domina, ta strah mi silno teži moj odhod. Bojim se za Eukratido. Silno težko odhajam ravno zdaj, ko se mi zdi, da sem tako potreben plemeniti Eukratidi."

"Toda ne razumem, zakaj bi Eukratida ne mogla biti tvoja žena? Ali, ako tebe ne mara, mi je popolnoma nerazumljivo, zakaj bi ne hotela koga drugega, ki bi bil po njenem sreču? Ako je tebe res zavrnila, ali ne misliš, da mora imeti za to tak poseben vzrok? Morda te pa ne mara. Morda si je izbrala koga drugega? Ako bi jo Kast prosil za roko in ne mara tebe, mislim, da bi bilo to za Kasta jako dobro in povem ti, da bi si jaz sama želela in da sem že sama mislila na to, kako bi bilo dobro za Kasta, ako bi dobil tako plemenito žensko za svojo ženo kakor je Eukratida. Gotovo bi lahko vpljivala nanj, da bi postal tudi on drugačen."

"To bodeš razumela, dražestna Marcela, ako ti povem drugo skrivnost, za katero te posebno prosim, da naj ostane tajna: Eukratida je kristijana!"

Marcela je prebledela.

"Kaj praviš, Lupercij? Eukratida, hči Oteomera, kristijana? Je li to mogoče? Je li mogoče, da se je to plemenito deklet dalo tako preslepiti, da se je pridružilo tej kleti sekti sovražnikov države?"

"Da, je mogoče in je tudi res. To je povedala meni, to je povedala tudi svojemu očetu Oteomeru."

"Pri vsêh boginjah rimskih! To je strašno! Lupercij, ta novica me je strašno zadelala."

"Jaz sem mislil, da znorim, ko mi je to povedala. In vidiš po tej veri je sklenila, da se nikdar ne omoži, da si je izbrala ženo, Križanega Nazarejca, kateremu je prisegla zvestobo do smrti. Poznaš kristjane in veš, kako so odločni in nevstrašeni v svoji zmoti. Veš, da jih nobena muka ne more odvrniti, da bi se odpovedali. Enaka je Eukratida."

"In praviš, da Oteomero ve, da je njegova hči kristjana?"

"Da, ve! Povedala mu je sama."

"In vendar toliko pritiska na Kasta, da prej ko prej začne preganjati kristjane po celi Luzitaniji? Ali je Oteomero znorel?"

"Da, strašno je zaslepljen!"

"To mi je nerazumljivo! Saj vendar lahko ve, kako lahko zadene kazen tudi njegovo lastno hčer? Kolikor sem mogla do sedaj spoznati, jo nezmerno ljubi!"

"Da, skoraj je znorel, ko je izvedel o tem. Toda pomiril se je. Najbrže misli, da se Kast ne bode upal preganjati tudi njegove hčere."

"Pa vendar je skrajno predrzno postavljati jo v toliko nevarnost."

"Da, Eukratida je v veliki smrtni nevarnosti. Gotovo vem, da bode odločno zavrnila roko Kastovo. To bode Kasta razjarilo in skušal se bode maščevati. Veš tudi, kako lahko delo bode za Kasta, da vrže tudi Oteomera in ga popolnoma uniči, kajti ako pove cesarju, da je njegova lastna hči kristjana, pa bode tudi on izgubil ves vpljiv in vso veljavo. Sumnja bode padla tudi nanj."

"Lupercij, to je grozno! O, potem si pa lahko razlagam tvoje razburjenje. Tudi jaz sem razburjena do skrajnosti. Ako kdo naznani Eukratido Kastu, da je kristjana in zlasti še, ako ga ona zavrne, je izgubljena. Kast mora enako nastopiti proti Eukratidi, kakor proti vsakem drugemu. O, joj! To je grozno! Lupercij, sünno se bojim!"

"In vendar se ne da ničesar spremeniti. Kar je, to je! Eukratida se nikdar ne bode odpovedala svoji veri. Zato ravno sem pa tako želel govoriti s teboj, predno odidem. Celo noč nisem spal. Silno veliko sem trpel. Da bi Eukratido kdaj videl na morišču mučeno radi njene vere...? Marcela, prosim te pomagaj, pomagaj mi, da to prepričimo. Ti si mi zadnje upanje. Na te sem se spomnil in vem, da bodeš vse storila in vse žrtvovala, da rešiš ta plemeniti biser Luzitanije strašne smrti."

"Lupercij, sam lahko vidiš, kako mi bode to težko. Poznaš Kasta. Sedaj se je

res malo spremenil, od kar je glavlar. Toda, koliko časa bode to trajalo? Veš, da že v Rimu nisva mogla živeti skupaj, ker nisva soglašala v prepričanju in ker me ni hotel poslušati, da bi živel, kakor sem mu svestovala. Kako naj upam, da me bode poslušal sedaj kot glavlar."

"In vendar, Marcela, prosim te, pri vseh bogovih te prosim, usmili se Eukratide. Olajšaj mi težko slovo vsaj z malim upanjem, katerega sem stavil na te, vsaj z obljubo, da bodeš vse storila, da rešiš Eukratido, ali da vsaj skušaš zavleči preganjenje njeno za nekaj mesecev. Med tem časom mi bodeš pa pomagala izposlovati, da bodem prestavljen nazaj sem v Barcelono. Tudi Oteomero mi je obljubil v to svojo pomoč."

Slaba je bila tolažba, katero je dobil Lupercij od Marcele, vendar sta slednjič oba trdno upala, da se bode Marcellu posrečilo, braniti Eukratido pred Kastom, v slučaju preganjanja, ko bode opazila, da Kast namerava prijeti Eukratido, da jo bode o pravem času s pomočjo Oteomera rešila kam na kak skriven kraj, dokler ne pride Lupercij nazaj in je ne reši. Ločila sta se oba s težkim sreem.

Dolgo sta zlasti dva beia robea mahala na obrežju za ladijo, na kateri se je odpeljal Lupercij — Eukratidin in Marcellin, dokler ni ladija izginila za ovinkom. Slednjič sta si obrisali obe solze iz oči, globoko vzdihnili in se počasi vrnili žalostni domov.

"Ali ga bode mo še kdaj videli?" mislila je Eukratida.

"O, gotovo ne bode dolgo, ko se bode vrnil. Delovali bode mo na to, da ga nam vrnejo nazaj!" menila je Marcela.

"Plemenit mladenič to. Škoda, da ima tako malo enakih tovarišev!"

Težke slutnje so ležale kot mora na sreih teh dveh deklet.

"O, Gospod Jezus, in ti, nebeška Mati Marija, sprejmi v svoje varstvo tega blagega mladeniča in pripelji ga v svetlobo resnice in svoje sv. vere!" molila je Eukratida, ko je prišla domov in se zatopila v srčno molitev. Čustva so jo premagale, da je zajokala kot otrok.

## Gorje mu, kdor pohujša . . . !

K.

Dr. Waite, zobozdravnik v New Yorku, je bil minuli mesec obsojen na smrt, ker je zastrupil stariše svoje žene in nameraval je zastрупiti še svojo ženo, da bi se na ta način polastil njihovega velikega premoženja.

Pri sodnijski obravnavi je sodnik dovolil, da je tudi sam izpovedal vse, kar je hotel o sebi in o svojem strašnem činu. Preiskovalni sodnik ga je med drugim tudi vprašal:

"Mr. Waite, ali ste imeli kdaj kako vero? Morda ko ste bili še doma v Ann Arbor, ste spadali v kako vero?"

"Ne! Nikdar. V naši družini nismo nikdar šli v kako cerkev in o tem sploh nikdar govorili nismo."

"Kakšne vere ste pa bili?"

"Nobene! Ko bi imel kako vero, bi najbrže ne bil padel tako globoko."

Stariši tega nesrečnega morilca so se pred leti naselili na neki farmi v Ann Arbor, Mich.

Kakor tisoče drugih naseljencev, tako tudi ti stariši niso mislili na nič drugega nego na "vsemogočni dolarček". Zato v njih družini "niso nikdar šli v nobeno cerkev in o veri sploh nikdar govorili niso".

Pridobili so svetno premoženje, dasi ravno ne veliko. Otroci so zrastle, toda brez vere, brez Boga. In posledice?

Star sivi starček oče in starica mati sta sedela s sklonjenima glavama pri sodnijski obravnavi jokajoča, — zakaj vzgojila sta sina — morilca.

"Ko bi imel kako vero, bi najbrže ne bil padel tako globoko", zaklical jima je sin morilec s zatožne klopi.

Strašne besede!

Kaj vam, stariši, sedaj pomaga farma, kaj pomagajo sinu vaši dolarčki? Kaj mu pomaga šola, katero ste mu dali? Nič! Naučil se je vseh svetnih vednosti. Povspel se do doktorske časti. Oženil se bogato. Da, vse pogoje, katere ponuja svet za srečno življenje ste mu deloma preskrbeli vi, de-

loma sam. Toda niste mu dali vere in — smrt na električnem stolu bode njegov konec.

Ako je dovolj za človeško srečo na zemlji, da zna človek brati, pisati, da ima dobro službo, da je "dober človek", kakor pravijo, da ima denar, zakaj Dr. Waite ni bil srečen? Zakaj je šel in tako kruto uničil dvoje nedolžnih življenj?

Zato, ker "človek brez vere je zver!" Ker ni prave sreče in zadovoljnosti na tem svetu brez vere, brez Boga!

Slovenski stariši, ali ne mislite tudi vi tako, kakor so mislili stariši Dr. Waite? Ali ne ravnate tudi vi tako, kakor so ravnali ti stariši? Ali tudi vaši otroci rastejo brez vere, brez pravega verskega poudarka in brez molitve, brez službe božje, brez Boga, prav kakor je rastel morilec Dr. Waite?

Dobro! Isti vzroki imajo vedno isti konec!

Ako hočete tudi vi iz svojih otročičev vzgojiti morilce, kandidate za državne ječe, za električni stolec — le tako dalje!

Tudi za vas pride čas, ko se vam bode enako srce krčilo žalosti, sramote in nesreče, kakor se je starišem Dr. Waita, kakor se je že in se še stotisočem enakih nemarnih starišev.

Zato tudi starišem veljajo Jezusove besede: "Gorje mu, kdor pohujša katerega teh malih, ki v me verujejo! Bolje bi mu bilo, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja."

Stariši morileca Dr. Waita, ali ne mislite, da so te besede resnične? Ali si ne želite danes po toliki prestani sramoti in žalosti, da bi bili raje v globočini morja mrtvi, kakor da ste bili priča strašnega sadu svoje nemarnosti? Kako vam je bilo pri sreči, ko vam je k smrti obsojeni sin zaklical: "Ko bi imel kako vero, bi najbrže ne bil padel tako globoko." Ali se ne glasi to, kakor strašna obtožba "gorje vam, stariši, ki ste pohujšali svojega sina! Bolje bi vam bilo . . . . !"



## Naši "Narodni domi."

K.

(Konec.)

**Toda**, ako zasledujemo agitacijo za "Narodne Dome" po naših slovenskih naselbinah, vidimo, da prihaja vsa ta agitacija edino od strani naših verskih nasprotnikov, od strani delavnih hlapcev satanovih. Naši ta-rdeči so veliko bolj agilni, veliko bolj delavni in podjetni, kakor pa mi slovenski duhovniki, kakor pa so katoliški lajiki. To priznanje jim moramo pustiti. Ko bi naši duhovniki imeli vsaj polovico njih poguma, njih nevstrašenosti in podjetnosti, pa bi ne bilo treba v nobeni naselbini se bati kakega brezverskega Narodnega Doma, iz katerega bi rdečkarji razširjali proti verski duh in pa napačno izobrazbo, ki kvari naš narod in ga peha v časno in večno nesrečo Zastonj je, kar je res, je res! Zakaj bi se slepili, da bi tajili resnico. Tako so nas pa prehiteli naši nasprotniki in si hite postavljati v vsaki naselbini kolikor mogoče hitro svoje trdnjave "Narodne Dome", kjer bodo lahko delovali za odpad od vere in od moralnega življenja. Zato so največji apostoli ideje za Narodne Dome ravno največji rdečkarji, ravno največji sovražniki katoliškega delavstva. Zato pa noben pošten slovenski rojak, ki trezno misli, kateremu je za blagor in za boljšo prihodnost našega naroda v Ameriki, ne more nikakor odobravati sedanje agitacije za Narodne Dome, kakoršne se sedaj hoče vstanavljati.

Kaj se namerava s temi "Narodnimi Domi" se že jasno vidi v več naselbinah. V neki naselbini na primer je g. župnik sam agitoval za njegovo vstanovitev, da, še celo sam je kolektal zanj. Ko je bil pa postavljen, je bil pa ravno g. župnik prvi vržen iz odbora in cela uprava doma je prišla v popolnoma rdeče roke. To se vidi tudi n. pr. v Clevelandu. Tam imajo krasno

šolsko poslopje, ki je gotovo v čast in ponos celi naselbini. Tam je g. župnik Rev. Ponikvar poskrbel tudi za društvene prostore, za klubove seje i. t. d. Tam ima vsaki večer več društev lahko svoje seje, ali svoje zabave. Toda ne! Rdečkarji in brezverci so dosledni in premeteni. Oni se ne udajo in se ne dajo privabiti tako hitro. Zato treba še posebnega Narodnega Doma, kjer bode to "Dom", od koder se bode lahko razširjal brezverski in proti verski duh, kjer se bode narod pohujševal, in kjer se bode izobraževal v "napačni" izborazbi, ki ne pozna drugega, kakor lastno strast in lastno poželjenje kot pravec vsega delovanja in življenja človekovega. Ta šola sv. Vida je pravi "Narodni Dom", kajti tam se že nad 1300 otrok uči v materinščini, da se bode tako ohranil med mladino jezik in duh slovenski. Toda, ne! mora biti še poseben Narodni Dom, ki bo sloboden, ne pod kako kontrolo, ki bi zabranjevala, da bi se smelo počenjati, kar bi se hotelo, kjer bi se branil narod pred vsakim izkoriščevanjem v kake podle namene, kjer bi se postavljalo meje na pr. pijančevanju i. t. d.

Zato mi povzdignemo svoj glas in resno svarimo rojake, nikar se ne dajte premetiti, kakemu slepljenju za ustanovitev "Narodnih Domov", ki bi bili ločeni od vašega pravega "Narodnega Doma", ki je vaša župna cerkev.

### 2. So največja nesreča, ako so slabi.

Zakaj?

1. Ti "Narodni Domi" vas bode razdvojili! Zanesli bodo med vas razdor. Ločili vas bodo! V cerkvi sa bode delovalo za pravo izobrazbo, v njih, za napačno izobrazbo in prosveto. V cerkvi se boste vabili k Bogu, k moralnemu, poštenemu življenju, v Narodnem Domu k pijančevanju, k brezverstvu. V cerkvi se boste vabili služiti



svojemu Bogu, ceniti svojo vero. V takem "Narodnem Domu" se boste učili Boga tajiti, sovražiti svojo vero in svoje duhovnike! Koliki brezznačajnejš bode moral biti, ki bode hotel služiti na obe strani. Tako se bodo naselbine še bolj za razdvojevale. Že tako razdeljeni in razcepljeni, se bomo še bolj cepili in delili. In kdo bode imel kako korist od tega? Narod gotovo ne!

2. V teh Narodnih Domih bode tudi saloon, ali se bode pa vsaj lahko pilo, kolikor se bode hotelo. V neki slov. naselbini, kjer že imajo tak Narodni Dom, se mi tožile žene in matere, da je ta Narodni Dom postal pravi nerodni dom, kjer se jim močje nedeljo za nedeljo opijajo, prihajajo domov pozno ponoči, kjer zapravljajo težko zaslužene cente, doma pa družine stradajo v pomanjkanju in revščini. "Za sol nimamo doma, mož pa vedno v Narodnem Domu pijan!" mi je tožila dobra stiskana pošena slovenska žena med obilnimi solzami. Ali pijančevanje pospešuje izbrzbo? prosve-to? omiko? Ali ni ravno nasprotno res? Kdo uničuje toliko srečnih družin? kdo povzroča med nami toliko nesrečnih zakonov? kdo dela toliko naših žena in mater nezmerno nesrečnih? kdo iztiska milijone grenkih solza nedeljo za nedeljo iz oči naših žena? kdo peha naše družine v revščino in bedo? Kdo nam pohujšuje našo slovensko mladino? kdo povzroča toliko posirovelost med nami po raznih naselbinah, da smo v nekaterih naselbinah že v posmeh in sramoto drugim narodnostim? Ali ne pijančevanje? Ali ne ta prokleta pijača? In tak "Narodni Dom", ki bi moral največ delovati proti tej posirovelosti, proti tej podivjanosti, proti tej rak rani na telesu našega slovenskega delavstva v Ameriki, pa bode ravno ta "Dom" potem dom vsega tega? Kateri pravi narodnjak more delovati za take "Narodne Dome"! To bodo **nerodni** domi, ne pa **narodni**. Ne v izobrazbo, temveč v pohujšanje naroda. In posledice ne bode izostale.

3. Vzdrževanje teh Domov bode zvezano z velikanskimi težavami. Kdor je kedaj imel opraviti s takimi podjetji, ve koliko skrbi, koliko "business"-talenta je treba, da se taka stvar rentira, da se izplača?

"Narodni Dom" postaviti, ni težko! Navdušiti društva, da dajo za vstanovitev par desetakov, da kupijo delnice, navdušiti premožnejše, da kupijo delnice, ker se računa na velik dobiček iz Doma, je lahko. Treba samo še kako banko dobiti, da da posojilo na "mortgage" in Dom je tukaj. Toda kako pa z vzdrževanjem? To je pa druga. Zato smelo trdimo, da bode polovica teh Narodnih Domov po nekaj letih banckerotnih, kakor jih je že par. Delničarji bodo le redko v kakem slučaju dobili svoje obresti za delnice, delnic samih pa najbrže nikdar.

In kakšno prihodnjost imajo taki Narodni Domi. Vzemino, tu je naselbina. Šole slovenske ni, kjer bi se otroci vzgojevali v materinščini, ali vsaj v slovenskem duhu, da bi se ne sramovali svojih starišev. Publične šole delujejo povsodi za amerikani-zem, ki sovraži vse "foreigner"-je. Ti še v slovenske cerkve k maši ne bodo hoteli iti, ker se bodo sramovali biti "Hunks" ali "Pollacks". Ko sem šel prvič po naselbini in popisoval družine in sem srečeval po družinah ameriksanske mlade fante in dekleta, katerih nisem nikdar videl v cerkvi, vpraševal sem jih, zakaj ne hodijo v domačo cerkev. Dobival sem odgovore kakor: "I am ashamed to go to that Pollack Church!" Toraj drugi rod bode iznenaroden. Iz starega kraja jih bode po vojski malo prišlo, ker ne bode imel kdo, saj je skoraj vse poklano v vojskah. Starejši bodo v dvajsetih, tridesetih letih pomrli. Kdo bode šel v te Narodne Dome potem?

5. Vse, ki so navdušeni za take Narodne Dome po slovenskih naselbinah, kakoršne hočejo naši nasprotniki, vprašam, ali bodo pa to res "domi", kjer se bode gojila **narodna** miselj slovenska? kjer se bode delovalo za ohranjenje naše narodnosti med nami? Kako? kedaj? kje? s čim? povejte! S pijančevanjem cele noči? Z razuzdanimi plesi v sobotah večer do ranega jutra Gospodove nedelje? s krčianjem in prepevanjem, da se bode razlegalo po cele "blocke" okrog Halle, da še drugi mirni tujenarodnostni državljani ne bode mogli spati? Povejte! Morda s par predavanji na leto, kjer se bode samo zabavljajo na "far-

je", na klerikalno temo? S par rdečimi časniki, ki bodo ležali po kakih mizah? Po-  
vejte, s čim toraj?

Zato pa resno svarimo vse trezne rojake, nikar se ne dajte premotiti, kakim premenim lisjakom, ki z lepimi besedami deljujejo med vami za to, da bi izvabili kake groše iz vaših žepov za take narodne Dome! Vse je sam humbug, samo nesreča in poguba naroda. Samo gorje bode izhajalo iz teh domov!

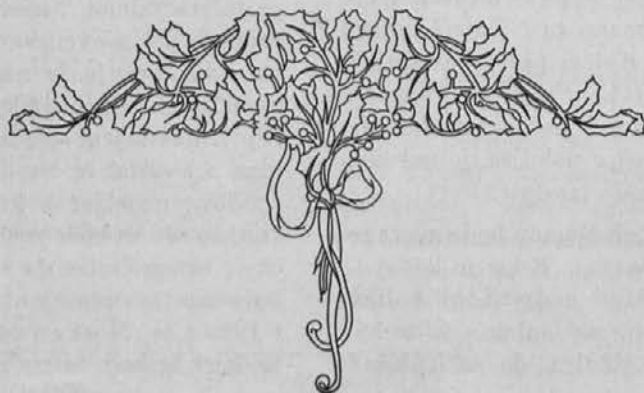
### 3. Za to pa resno na delo!

Kaj pa naj sedaj slovenska duhovščina in katol. lajiki, katol. društva v Ameriki store v očigled tej agitaciji za Narodne Dome? Odgovor je jasen. Poslušajmo glas svetega Očeta, ki toliko priporoča organizacije katoličanov, poslušajmo glas našega zastopnika sv. Očeta v Washingtonu, delegata Bonzano, ki je tako toplo priporočil organizacije, kakor je Zveza Katoliških Slovencev! Ne zabavljajmo samo proti rdečkarjem! Zabavljati nič ne pomaga! Občudujmo njih navdušenje in njih podjetnost in učimo se od njih in pojdimo sami na delo, da bodemo v dejanju pokazali, da ljubimo narod. Z dejanjem delujmo proti njih mahinacijam! Ustanavljajmo sami svoje "Narodne Dome". Kjer koli je slovenska župna cerkev, ako ni slovenske, kamor koli spadamo, kot katoliki, tam naj bode tudi naš Narodni Dom! Cerkev je naše domače ognjišče za vero, za naše srce! Pri vsaki cerkvi naj bode pa tudi Narodni dom, podružnica Zveze, klubova soba i. t. d. naj bode možko in mladeniško društvo. Zlasti mi slovenski duhovniki ne sme-

mo držati rok križem! Naša krivda, kot voditeljev naroda, bode, ako se ničesar ne stori od naše strani. Tako tožimo, tako žalujemo, kako slab je naš narod v primeri z drugimi narodnostmi! Kaj to pomaga? Ali nismo sami veliko krivi? Naša brezskrbnost? Naša zaspanost? Mi spimo, mi tožimo in javkamo, sed Judas non dormit! Ne toži! Ne javka! temveč dela.

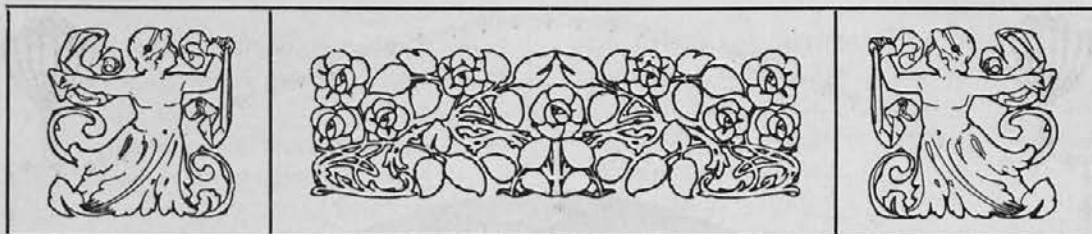
Zato sklepamo: slovenska duhovščina v starem kraju je začela prepород našega naroda po društvenih domih in po katoliških-organizacijah. Novega življenja, novega navdušenja, novega ognja je zanesla med naš narod, od kar se je začelo s tem delovanjem. Starejši gg. duhovniki, ali oni, ki so že več kot 15 let tukaj, tega ne vedo, ker je to od včeraj. Toda vsi, ki šmo gledali z lastnimi očmi to delovanje, vemo, kaj je to pomenjalo za narod. Vse druge narodnosti, vsi škofje vidijo v tem delovanju rešitev ljudstva. Lotimo se tudi mi tega dela! Veliko skrbi, veliko težav, veliko dela bode stalo, to je res. Vendar, nič! Lotimo se iz ljubezni do Boga in do svojega naroda! Edino to delovanje bo rešilo narod pogina, v katerega ga sedaj drve sovražniki. Ves pesimizen na stran! Vsako cincanje je grešno in napačno, je neodpustno. Katoliški duhovnik je izpeljal divje narode iz gozdov in jih civilizoval, jim dal omiko, jih naredil v ljudi. Tudi mi bodemo pripeljali nazaj naše ljudstvo, kjer je zašlo, samo ako se hočemo žrtvovati in začeti delovati v tem smislu. V organizaciji je moč.

Zato, vstanavljajmo narodne dome, združene z našimi šolami in z našimi cerkvami.





Sv. Jozef.



## Nova slovenska cerkev v New Yorku.

Lep dan za slovensko naselbine je bil letošnji "slavni četrti". To je bil dan, po katerem so New Yorški Slovenci dolgo hrepeneli in katerega so tako težko čakali skozi osem let. Ta dan je dobila New Yorška naselbina svoje cerkveno domače ognjišče, svojo lastno slovensko cerkev, katero so posvetili časti in spominu velikih naših apostolov sv. Cirilu in Metodu. Leta bodo prešla, drug za drugim bodemo sedanji New Yorški Slovenci legli v grob k svojemu večnemu počitku, tu pa bode ostala mala, revna, toda mična cerkvice sredi največjega svetovnega mesta New York, ki bode nosila na ogelnemu kamenu napis "Slovenska cerkev", ter bode govorila in pripovedovala znanecem o nekem dobrem katoliškem narodu, o Slovencih, ki so živeli tu v tem mestu, ki so pa bili dobrega duha, ki niso bili materijalistični, temveč idealen narod, ki ni iskal samo par dolarčekov zaslužka in par kozarčekov pive kot namen svojega bivanja in življenja v Ameriki, temveč se je zavedal tudi svoje velike naloge, katero ima v družini narodov in svetov. Ponesla bode ta cerkvice naše ime znanecem, nampa bode v zavetje v težavah in križih, trdnjava, s katere se bodemo bojevali proti sovražnikom svoje duše in svojega zveličanja, svoje časne in svoje večne sreče.

Da, lep si bil, 4. julij letos, lep! Vsako slovensko sree se je radovalo ta dan.

Osem let je tega, kar je Rev. Kazimir Zakrajšek O. F. M., urednik našega lista, prišel v New York in začel zbirati New Yorške svoje rojake v nemški cerkvi Sv. Nikolaja na drugi ulici, začel jih navduševati za lepo miselj samostojne slovenske župnije in cerkve. Dolga so bila ta leta pri-

pravljanja in težka. Marsikaka težava se je morala pretrpeti, marsikaka ovira premagati! Toda šlo je le. New Yorški rojaki so zaupali svojim duhovnikom, poslušali so jih, šli za njimi, kakor so jih vodili in današnji dan smo na cilju. Da, v slogi je moč! Katero dobro delo, kateri veliki cil se je še kdaj dosegel z lahka, brez težav, brez žrtev? In kolikor večje so žrtve, toliko večji je uspeh. Kolikor več je težav, toliko večja je radost, ko je uspeh dosežen. Kolikor težja in nevarnejša je pot na kak visok hrib, toliko večji užitek ima hribolazec, ko pride na vrh. Kaj čuda toraj, da je New Yorško slovensko kat. ljudstvo 4. julija letos bilo tako veselo, srečno in zadovoljno, da si na obrazu vseh videl samo en—srčno veselje.

Natančno poročilo o teh slovesnostih so prinesli že vsi drugi slovenski listi, zlasti naše dično "Glasilo K. S. K. Jednote". Našim čitateljem toraj niso neznane. Vendar, radi kronike, da se to poročilo ohrani spominu, priobčujemo tudi na kratko poročilo. Ob osmi uri 4. julija je bila zadnjikrat služba božja v cerkvi sv. Nikolaja, katere so se udeležila, nemško možko društvo Sv. Nikolaja in vsa slovenska društva, in veliko slovenskega ljudstva. Sv. mašo je imel začetnik in ustanovitelj naše občine, Rev. Kazimir Zakrajšek O. F. M. Po sv. maši je imel tudi poslovitven govor v slovenščini in nemščini, med katerim je tudi rekel: "Osem let je, od kar sem vas na praznik farnega patrona te cerkve zbral in prvič pripeljal tu sem k službi božji. Kakor bi bilo danes se tega dogodka še spominjam. Spominjam se tudi veselja in ginjenja, skaterim, smo bili takrat pri slovenski službi božji. Vesel sem zato, da imam danes to

čas, da vam opravim tudi zadnjo službo božjo v tej cerkvi, ko odhajamo iz nje v lastno cerkev. Veseli smo bili takrat, še veliko bolj smo pa veseli danes, ko se poslavljamo od te cerkve. "Vesel sem, ker se mi je reklo: v hišo božjo gremo!" pel je kraljevi pevec v veselju, ko je bil gotov, da dobi Izraelski narod svoje domače ognjišče, svoj tempel. Veseli smo bili vsi, ko smo se pred osmimi leti zbrali tukaj v tej cerkvi prvič pri slovenski službi božji. Toda nepopisno je pa naše veselje danes, ko se tudi nam govori: v lastno hišo božjo pojdemo! Domov, v domačo slovensko cerkev gremo!"

Nemški župnik Rev. Negeleisen se je poslovil od Slovencev in jim želel obilo božjega blagoslova v novi cerkvi. Želel jim je zlasti veliko zvestobe v veri in požrtvovalnosti. Blagoslov z Najsvetejšim in zahvalna pesem je končala prvi del tega slavja.

Takoj po tej službi božji se je pa cela naselbina razvrstila v veliko slavnostno parad. Na čelu so jezdili na čilih konjih trije naši mladeniči gg. Anton Kompare, Josip Merčun in Albin Zakrajšek. Za njimi je korakal maršal, g. Fr. Tassotti, starosta New Yorških Slovencev. Slovenska godba je krasno proizvajala skoraj same slovanske koračnice. "Naprej, zastava Slave" "Sokolska" i dr. Za godbo so se razvrstila slovenska društva: Nemško društvo Sv. Nikolaja s zastavo, društvo Sv. Frančiška K. S. J. iz New Yorka, društvo Sv. Jožefa K. S. K. J. iz Brooklyna, društvo Sv. Petra J. S. K. J. s zastavo, društvo "Orel" J. S. K. J. Druga možka društva se niso odzvala povabilu, da bi se udeležila slovesnosti, kar smo vsi silno obžalovali. Za možkimi društvi so se gospice pevke društva "Domovina" peljale v krasno okrašenih avtomobilih.

Slovesni blagoslov nove cerkve je izvršil generalni vikarij New Yorške nadškofije, Rt. Rev. Msgr. Lavelle. Prvo sv. mašo v novi cerkvi je daroval Rev. John Negeleisen, župnik sv. Nikolaja ob azistenciji Rev. Ireneja Petričaka. O. F. M., hrvatskega župnika iz New Yorka in Rev. Strzeleckega, poljskega župnika iz sedme ulice. Slavnostni govornik je bil Rev. A. L. Blaznik.

Naše dično pevsko društvo "Domovina" je krasno proizvajalo vse pesmi pri slovenski službi božji v cerkvi Sv. Nikolaja, kakor tudi v novi cerkvi, kjer so peli latinsko mašo Foersterjevo Sv. Cecilja.

Po blagoslovu, so vstopili v cerkev najprej belo oblečeno deklice, potem slovenska Marijina družba deklet, žensko društvo Sv. Ane in potem možka društva. Cerkev je bila natlačeno polna in je več kot polovico navzočih moralo ostati zunaj cerkve, ker niso imeli prostora v cerkvi. Cerkvina kolekta ta dan je znašala \$448.25.

Cerkve je takozvano "combination building" t. j. da je cerkev, dvorana in župnišče vse v enem poslopju. To se je pa moralo tako narediti, ker je prostor v New Yorku silno drag, zlasti na St. Marks Pl. je prostor veliko dražje, kakor drugje, ker je to najlepša ulica v južnovzhodnem delu New Yorka. Tako je v pritličju dvorana, kjer ima 300 ljudi prostora, kjer bo tudi order za igre in predstave in kjer bodo kat. društva lahko imela svoja zborovanja. Prvo in drugo nadstropje je cerkev. Tretje in četrto pa stanovanje za duhovščino. Prostor je 25x102 čevljev velik in stane \$19.500.00. Vsa popravila, prezidava in uprava poslopja bosta stala nekako \$15.000. Plačalo se je že \$5.000, drugo je na dolgu po 5%. Ker so župljani obljubili, da bodo veliko cerkvenih stvari, kakor so kelihi, manštranca, oltar i. t. d. kupili in darovali cerkvi v spomin na se, da se jih bodo verniki, ki bodo hodili v to cerkev, vedno spominjali v molitvi, upajo, da bodo tako dobili še par tisočakov in tako zmanjšal cerkveni dolg.

Cerkvica še ni izgotovljena. Vendar do 15. avgusta upamo, da bode že vse gotovo, da bode ta dan tudi župnišče toliko gotovo, da se bode tudi naša duhovščina lahko naselila v novih prostorih. Ker so to naši ljubljani frančiškani, zato bode to objem tudi prvi slovenski samostan v Združenih državah. Čč. očetje frančiškani so silno veliko do sedaj teh osem let žrtvovali in pretrpeli za nas, za našo naselbino, da so nam to dosegli, zato jih prav pristrčno pozdravljamo v naši sredi, kajti do sedaj so bili v slovaškem samostanu v Brooklynu.

Bog vas sprejmi, čč. očetje! Prisčno pozdravljeni med nami! Hvala Vam za vse, kar ste dosedaj za nas storili! Bog Vam plačaj stotero! Kakor znamo, oskrbujejo ti čč. očetje tudi misijone po raznih župnijah po Ameriki, tako bode sedaj New York tudi nekako središče za celo Ameriko v tem oziru. Toliko bolj se pa tega veselimo tudi mi New Yorčani.

Komaj je cerkvice bila blagoslovljena, pa smo že tudi imeli prvi pogreb. Dne 11. julija so prinesli v našo cerkvice mrtvo Marijino hčerko, Marijo Birk, 22 letno slovensko dekle, ki je umrla v bolnišnici Sv. Frančiška. Kako je blaga pokojnica želela videti vsaj enkrat novo cerkvice, katere se je tako veselila! Kako so ji solze tekale, ko so ji tovaršice pripovedovale, kako lepa je bila slovesnost 4. julija! 'Vsaj enkrat bi rada videla to cerkvice', je vzdihnila! Ni je videla! Pač pa je bila prva, katero smo tu spremili k zadnjemu počitku. — Pri tem pogrebu smo pa še le začutili, kaj se pravi imeti lastno slovensko cerkvice. Žalosten je bil ta dogodek, toda, kar neka-ko domače smo se čutili in tako potolaženi, ko smo bili v domači cerkvi zbrani okrog njene krste. Da, tujina je izgubila svojo mrzlotu, katero smo vselej čutili zlasti pri pogrebih svojih rojakov.

Tudi smo imeli prvi krst v novi cerkvi. G. Ivanu Lacijanu se je narodila krepka hčerka, katero smo krstili za Pavlo.

Toraj, rojaki, cerkvice imamo! Sedaj pa na noge! Delujmo vsi pri vsaki priliki za nje napredek! Delujmo na to, da se ji bodo kot župljani pridružili vsi Slovenci celega New Yorka. Delujmo za pridno udeležbo pri službah božjih ob nedeljah! Zlasti pa ne pozabimo na velik dolg, katerega smo si nakopali. Vemo, da se cerkev ni sama postavila, da se tudi sama ne bode plačala. Naša last je. Toraj je tudi dolg naš! Spominjajmo se je pogosto s svojimi darovi! Naj ne mine nobene zabave, ne krstine, ne po-

roke, da bi se ne zbiralo prostih darov tudi za našo cerkvice.

Bog daj pa svoj blagoslov.

New Yorški Slovenci so se te dni izkazali v veliki večini kot vzor dobrih katolikov, katere lahko postavljamo drugim za zgled. Ne samo, da so veliko žrtvovali, pokazali so to zlasti s prisrčnim veseljem in radostjo, da so dobili svojo cerkvice. Kako z velikim navdušenjem in srčno radostjo so čistili novo cerkev, jo krasili na preddan blagoslovitve! In slovenska New Yorška dekleta Marijine družbe so še pokazale, kot pravi biseri slovenskih deklet.

V prihodnji številki priobčeli bomo imena in darove ustanovnikov slovenske župnije Sv. Cirila in Metoda. Imena se bodo na mramornati plošči uzidala v cerkvi v hvaležen spomin na one, ki so omogočili to slovensko župnijo s svojim velikodušnim darom. — Veliko imen še pogrešamo, katerih nismo mislili, da jih bomo pogrešali. Ako bi še kdo hotel postati ustanovnik, je še čas, da se priglasí.

New Yorški slovenski župnik, Very Rev. Benigen Snoj, O. F. M., provinc. komisar, se je takoj po svojem prihodu lanske leto z velikim navdušenjem in z veliko požrtvovalnostjo lotil dela za konečno ustanovitev in ureditev župnije. Obiskal je vse slovenske družine in jih navduševal za to misel. Njegovo težko delo je bilo obilo plačano ta dan. Januarja, kakor smo že poročali je predložil celo zadevo cerkveni oblasti, New Yorškemu nadškofu Kardinalu Ferleyu, ki je dovolil ustanovitev. Teden pozneje se je župnija uradno državno ustanovila in inkorporirala po državnih postavah. 14. marca se je sklenila kupna pogodba za hišo in tri tedne pozneje se je začelo z delom. Velike so bile skrbi in velike žrtve za veleč. p. Benigna predno je vse to uredil. Toda slovensko ljudstvo mu je zato hvaležno in mu je z ljubeznijo udano, kakor otroci svojemu očetu.





## SPOMINI S POTÁ.

### II.

Po West Virginiji živi gotovo do 2000 Slovencev, ki so seveda vsi katoličani. Raztreseni so skoraj po vseh vaseh in mestah, ako se West Virginijske skupine hiš okrog premogovih rudnikov sploh smejo tako imenovati. Od Cumberlanda dalje doli proti jugu ob Western Maryland železnici, ki se vije kakor kača po dolinah Alleghenyškega pogorja v velikih krogih in ovinkih, najdeš skoro vsaki naselbini več ali manj Slovencev. Poleg Slovencev je tu tudi veliko Litvinov, Poljakov, Slovakov, Hrvatov in Italijanov.

Domačini West Virginci so zvečine naseļjenci kaznjenci iz Angleške. Dokler je bila West Wirginia angleška last, bili so ti gozdi "angleška Sibirija". Tu sem so zlasti pošiljali katoliške Iree, katere so preganjali radi njih vere. Nobenemu katoliškemu duhovniku niso dovolili med te kaznjence po cela desetletja, da so tako starejši pomrli. K drugemu rodu so pa potem poslali raznih anglikanskih pridigarjev, ki so jim usilili svoje krivoverstvo. Zato najdemo po W. Virginiji vse polno raznih anglikanskih sekt, ki se krčevito drže svojo vere, da bi lahko bili sedanjim katoličanom v zgled v zvestobi v veri. Kar je katoličanov po južnih delih te države, so se vsi naselili šele v najnovejšem času, morda največ pred petdesetimi leti.

Kakšna je prihodnost katoliške cerkve v West Virginiji je težko povedati. Ko bodo izkopali ves premog iz bogatih rudnikov, ali ko se bode naseljeništvó ustavilo, bodo naseljenci ali stalno ostali v teh hribih, ali se bodo pa izselili v druge kraje. Vendar pa naj se zgodi tako ali tako, katolicizem nima v teh krajih posebne prihodnosti, da bi procvital, kakor procvita

po drugih državah ameriških, vsaj ako sodimo po sedanjih verskih razmerah.

Od Cumberlanda do Durbina, kakih 200 milj ob Western Maryland železnici je gotovo kakih 15000 katoličanov. Toda vseh teh 15000 katoličanov oskrbujejo le štiri duhovniki v štirih župnijah. Niti ena nima prave župnijske šole, razun Elkins, ki ima nekako zasilno šolo z 100 otroci in svetnimi učiteljicami. V okolici s 200 do 500 katoličanov, pa je največ po enkrat ali morda po dvakrat na mesec sv. maša. Nobene nedeljske šole. Nič! Duhovnik se pripelje z vlakom ali avtomobilom, hitro spove, ako je kdo, opravi tiho mašo v kaki dvorani ali v privatnem stanovanju, pove par besedi v angleščini in hitro odide drugam v drugo naselbino. To je vsa vera, vsa služba božja.

Vzemimo župnijo Keyser. Po razsežnosti je ta župnija veliko večja kot cela Ljubljanska škofija. Njene naselbine so raztresene med visokimi hribi po posameznih dolinah. V to župnijo spadajo vse naselbine pod Cumberlandom do Henrya, blizu Thomas, t. j. 77 milj železniške ceste. Župnik, Rev. William A. O'Hara, oskrbuje poleg svoje župnije v Keyser še misijone v Elk Garden, cerkev sv. Vincenca Pavlanskega, kjer je sv. maša dvakrat na mesec, v Gormaniam, cerkev sv. Janeza Krstnika, dvakrat na leto in v Henry, cerkev Brezmadežnega spočetja, dvakrat na mesec. Poleg teh ima še misijonske postaje v Dodsonu, kjer je sv. maša enkrat na mesec, Barnum, parkrat na leto, Oakmont, Sedan, Rommey, Spring Gap in okraja (Counties) Grant in Hardy, katere obiše vsakega četrta leta. Vsako nedeljo ima v eni naselbini prvo sv. mašo, potem pa na vlak ali avtomobil in se odpelje kakih 20—40 milj v drugo, kjer ima drugo sv. mašo.

Ker že govorimo o Keyserski župniji, zanimivi so podatki iz letnega računskega poročila, kateri nam je pri roki iz leta 1914. Dohodkov izkazujejo

|                    |           |
|--------------------|-----------|
| v Keyser .....     | \$1327.72 |
| v Dodsonu .....    | 145.37    |
| v Elk Garden ..... | 210.98    |
| v Henry .....      | 81.75     |

Skupaj.....\$1765.82

To so sramotno majhne številke za toliko število katoličanov. Da ni večjih uspehov je morda krivo to, ker je duhovnik Iree, katerega večina katoličanov ne razume, deloma, ker en duhovnik v tako razsežni župniji ne more razviti živahnega delovanja, kakor bi bilo treba, največ je pa kriva seveda nemarnost katoličanov samih.

Druga župnija je Thomas. Ta župnija se razteza od Henry proti jugu daleč doli do Elkins. Naselbine Hempton, Pierce, Benbush, Douglas, Hendricks, spadajo v to župnijo, toda nikjer nimajo lastne službe božje. V Thomasu in po teh naselbinah je velika večina ljudi katoliških. Sam Thomas mora imeti najmanj 2000 duš brez drugih naselbin. Toda do najnovejšega časa je še cerkvi pretela nevarnost, da se podre. Sedanjí župnik Rev. Thomas Duffy, mlad Iree, ki je v Ameriki komaj dve leti je precej popravil. Seveda tudi on ne more vsem ustreči. Ko je bil duhovnik Litvin, so bili Litvini zadovoljni, drugi narodi vsi nezadovoljni. Ko je bil duhovnik Poljak, so bili Poljaki zadovoljni, vsi drugi pa ne. Sedaj je Iree, mislim, da je še najboljše. Kako potrebna bi bila tu katoliška šola. Pa ker ljudstvo ne da na katoliško vero nič in toraj tudi noče dovolj prispevati, ne more župnija napredovati.

Blizu Thomasa proti vshodu dve milje je mična vasica Davis. Tukaj katoličani niso v večini, vendar jih je toliko, da bi napolnili malo cerkvice pri dveh mašah, ako bi vsaj večina hodila v cerkev. Pa so zopet enake razmere. Sedanjí župnik, Rev. H. Stravens, razume tudi nemško, nekoliko laško, slovensko se poskuša učiti in bi se učil, ko bi videl, da se Slovenci zanimajo za svojo vero. Toda ko vidi toliko mlačnost in

nemarnost, se mu ne zdi vredno truda. V to župnijo spadajo tudi razne "Kempe" v gozdih proti vshodu in jugu. Tu v teh "kempih" žive zvečine Slovenci. So tudi ameriške "kempe", toda teh je malo. Kako se tukaj živi in spolnjuje verske dolžnosti, je znano po celi Ameriki.

Naslednja župnija je Elkins. Razmere v tej župniji so enake, kakor v vseh drugih.

Po teh naselbinah je ljudstvo v veliki večini katoliško, kajti vsi Litvini so katoličani, enako Poljaki, enako v veliki večini Slovaki, enako vsi Hrvatje, enako vsi Slovenci in enako vsi Italijani. Toda koliko od teh katoličanov hodi k tej sv. maši enkrat na mesec ali kadar je? Kar je Slovanov recimo, da jih gre jedno k drugim morda ena tretjina. Litvinov polovica in Italijanov nič. Toraj velika večina katoličanov ne izpolnjuje svojih verskih dolžnosti.

In versko življenje posameznih družin? O tem pa raje molčim. V več hišah so rekli, da žive "kakor divjaki". Mora že biti res, ako sami to priznavajo. In drugače biti ne more. Strašno se zlasti širi pijančevanje: "Whiskey" je kralj, kateremu se služi zvesto po družinah. Denarja ni za obleko, ni za pošteno pohištvo, ni za čedno oblekico otročičem, ni za cerkev, za "Whiskey" pa mora biti. Dve milji k maši ni mogoče iti, po "Whiskey" 20 milj daleč ni nič! Vse se stori, vse žrtvuje, samo da je "Whiskey" pri hiši in da je "lušno".

In posledice? Tudi o tem raje molčim! Rečem samo: Bog se nas usmili! Kaj bode z našim drugim rodom? Prvi rod irskih in nemških naseljencev je zapustil drugemu rodu v spomin na se krasne cerkve, krasne in velikanske župnijske šole in dvorane, krasne katoliške organizacije, kakor so Knights of Columbus, Central Verein i. dr. In sedanji njih potomci, drugi in tretji rod, kaže s ponosom na te spomenike svojih očetov in nadaljuje njih delo.

Sedanji naseljenci? — Kaj bodo pustili za seboj kot spomenik svojega mišljenja in delovanja? — Kupe praznih "snopsovih flašk" in praznih "pivovih kekov", da rabimo pristne slovanske izraze za te stvari — socijalistiške pijanske klube. In na to naj bode drugi rod "ponosen" in naj na-



daljuje pot "delovanja", katero so mu pokazali očetje, — mi, sedanji izseljenci?

In verska vzgoja, mladine?

Po vseh teh naselbinah raste na stotine katoliških otrok. In kakšna je vzgoja ubogih sirot?

Poduka v svetnih vedah, jako malo, ker so skoro po vseh teh naselbinah samo zasilne javne šole z eno, največ z dvema učiteljskima močema. Kjer so višje šole se pa naši ljudje ne zmenijo za nje. Fant s 14imi leti mora že v jamo. Nedeljske šole ni nikjer, razun pri župnih cerkvah. Doma pri družinah pijančevanje dan za dnem, ali vsaj teden za tednom, klafanje in preklinjevanje najgrše vrste, poduka v veri nič, molitve nič, katekizma nič. Enkrat na mesec gre otrok k sv. Maši, ako gre, v nekaterih krajih petkrat, šestkrat na leto, to je vsa vzgoja, to je ves poduk. Edino dobro je to, da otroci ne znajo slovensko čitati, da ne dobe v roke še protiverskih grdih Chieaških listov, katere najdete skoro v vsaki hiši, celo pri takih, ki so drugače še dobri in verni.

Da taka vzgoja ne bo vzgojila dobrih in zvestih katolikov — se razume samo po sebi. Očetu je vera nič, viska vse, otrok je "vzgojen z visko" v roki in s klafanjem na ustih in tak bode tudi on. In se tudi že opazuje. Ko smo v Harrisonu čakali na vlak, stalo je za postajo kakih sedem mladeničev v starosti od 17. do 20. leta, vsi že pijani, imeli so "quart" steklenico "Whiskeya" in jo pridno praznili drug za drugim! — Ostudni pogled! Seveda: kakor pojo stari, tako bodo mladiči ščebetali za njimi. Kakoršno drevo, tak bode sad. Pijanec oče bode rodil samo sina pijanca. Naravno!

In te razmere niso take samo tu, ampak so enake v Keyserški, Thomaški, v Daviški, v Elkinski in Richwoodski župniji, da, cellem distriktu!

Govoril sem z Litvini, govoril s Poljaki, govoril s Slovaki, katerih je pa jako malo po teh krajih, kar je samo v čast in ponos

temu dobremu narodu, govoril s Hrvati in Slovenci, z dobrimi in že pijači udanimi. Vsi sami priznavajo te razmere, sami uvidevajo, da to ni prav, vsi vidijo sami med seboj, dan na dan žalostne zglede, kam jih bode pripeljalo tako življenje, — pa — z odprtimi očmi, glede in vede, drve v lastno nesrečo. Človek je pa res sam sebi največji sovražnik.

Duhovniki zmajujejo z glavo in pomilujejo ljudstvo. Nekateri hodijo pridno okrog njih, kakor n. pr. Daviški Father Stravens, jih tako očetovsko in smehljajoče opominja in vabi v cerkev, pa je vse zastoj. Le malo, malo jih vidijo pri sv. maši.

Da bi jih nikdo ne motil v takem življenju, nočejo brati katol. listov, nočejo katol. društev. K. S. K. Jednota, mislim, nima nikakega društva tukaj. Značilno! Pač pa vse brezverske, protiverske in svobodomiselnje Jednote. Skoro pri vsaki hiši sem videl ali G. S. ali P., ali pa oba. Kako malo pa je tukaj Am. Slovenca, malo Ave Maria, nič Glasila K. S. K. J.

Ali je potem čudno, da je tako? Možje, ne čudite se! Tako mora biti, ker to je naravna posledica takih razmer.

In ne samo možje tako brezverno žive, temveč kar je najbolj značilno, žene niso prav nič boljše. Nikdar v cerkev, nikdar se nič ne moli, veliko pa klafa. Kako naj bode potem drugače? Žena ima že po naravi k pobožnosti nagnjeno srce, za to, da je ona v družini ista, ki skrbi, da se moli, da se gre v cerkev! Ona je, ki podpira tri vogle pri hiši s to svojo vernostjo, z molitvijo in skrbnostjo. Ako pa ona ne stoji trdno, toraj so trije vogali pri hiši za nič, kaj čuda, da gre potem vse narobe, da se možje udajajo pijači, da ne marajo za cerkev, da so otroci tako nepodučeni.

Enake so razmere med katol. Poljaki, Litvini in drugimi katoliškimi narodnostmi.

Italijane pa tako vsi poznamo kot sramotni madež na telesu katol. cerkve.



# Spoznavaj samega sebe!

P. Benigen Snoj, O. F. M.

## 3. POGlavJE.

### 1.

Ako naša revščina že zato zaluzi, da jo ljubimo, ker nas pokaže, kakoršni smo in nam pomaga, da lažje posnemamo poniževanja večlovečene Besede božje; jo bomo pa še bolj vzljubili ako jo premislimo z ozirom na neskončno vsmiljenje božje. Že smo slišali nauk sv. Frančiška Saleškega, da nas naše napake ne smejo nikedar malosrčnih ali celo obupnih storiti; nasprotno, naše kesanje mora biti velikoveč združeno z neomahljivim zaupanjem na dobroto božjo. Naslednja razmotrivanja imajo namen pakazati, da naše pregrehe in nepopolnosti tega zaupanja ne smejo ne le ne zmanjšati, pač ga morajo še posebno okrepčati in zvečati. Ravno o tej resnici so izreki našega svetnika tako mnogi in jasni, da jih ni treba dalje razlagati.

Pa rekel bo morda kedo: Žalibog, da je resnično, da je greh povesodi; in kjer je, dela težave, zapreke in ovire: težave za nas, zapreke v nas in ovire pred nami. Ali je pa tudi za Boga kaka težava? Ali se morejo tudi njemu staviti zapreke in ovire? On stoji, kadar hoče, in gre naprej, kamor hoče. Greh zadene Boga tako, da ga žali, nikedar ga pa ne spremeni. On spremeni njegova dela, ne pa njegovega bistva, tudi ne njegove ljubezni, katero ima od vekomaj do nas. Goto vo sovraži neskončno sveti Bog tako zelo greh in ga sili njegova neskončna pravičnost, da kaznuje z najostrejšimi kaznimi toliko hudobijo; toda greh neprimerno bolj gane božjo vsmiljenost kakor vsaka druga nesreča, ki nas more zadeti. In v resnici, ako premislimo greh z ozirom na kazen, ki mu sledi, da namreč z grehom izgubimo Boga, je to za nas največje hudo in najstrašnejše goroje. Kam pa se naj obrača največje vsmiljenje, ako ne tjakaj, kjer je največja revščina? To je torej vzrok, zakaj se božje vsmiljenje kaže tu

bolj nego kje drugje, da namreč nagne grešnika h kesanju in zaupanju, da tako zadobi odpuščenje in se zveliča.

### 2.

Ko je toraj tako jasno in neovrgljivo ugotovljeno, da vsmiljenje božje ni drugega kot njegova dobrota t. j. bistvo božje, ki se razodeva glede na revščino njegove stvari, bomo lahko spoznali, da nudi Bogu vsak naš padec v greh novo priliko, da se razodene in poslavi.

Pa še nekaj! Vsmiljenje božje se more le tam pokazati, kjer je revščina. Ali se pa najde večja revščina, kot je greh? Kje more najti neskončno vsmiljenje bolj pomilovanja in sočutja vreden predmet? Grehe torej, ki nas teže, ki nas delajo otroke jeze božje, smemo Bogu pokazati, da nad njimi razodene svojo ljubezen in dobrotljivost. K njegovemu božjemu Sreču se smemo obrniti in z Davidom klicati: "Ti mi boš odpustil, o Gospod, ti boš zbrisal moje grehe, zavoljo tvoje dobrote. Toliko večje je moje zaupanje v odpuščanje, rolikor večje so moje hudobije."

Sv. Janez Krizostom zakliče: "Kaj ni Jezus rekel: Ako le te ljubite, ki vas ljubijo, kakšno plačilo boste imeli? Ali ne delajo tega tudi cestinarji? Ali bi ne smeli tudi o Bogu reči: Ako on le svoje pravične, svoje prijatele vsliši in jim pomaga, ali ni potem tudi njegova ljubezen pomanjkljiva?"

### 3.

Ko bi Gospod vsako dušo precej po storjenem smrtnem grehu pahnil v pekel, bi seveda zadel grešnika, greha bi pa ne zatrl. Nasprotno, greh bi bil v svoji kazni ovečjem. Toda, ker sovraštvo božje preganja greh neposredno in grešnika le zaradi greha posredno, se Bog poslužuje toliko umetnostij, da bi greh vničil, rešil pa grešnika. Šele tedaj se on odloči pogubiti krivičnika, ako se njegova trdovratna volja popolnoma greha oklene in je Bogu

nemogoče greh v grešniku zatreti tako, da je prisiljen grešnika v grehu zadeti.

To je torej nagib, ki neskončno dobrotljivost božjo naklanja, da nas čaka, nas k pokori vabi in nas zopet milostljivo sprejme. Kraljevi pevec, ki je dobro poznal to božje mišljenje, se sklicuje nanj z besedami: "Zavoljo tvojega imena, o Gospod, prizanesi mojemu grehu, zakaj velik je." Duša, kateri so manj znani božji sklepi, bi vtegnila misliti, da se je prerok zmotil, da bi bil moral imenovati **veliko vsmiljenje** božje, ne pa svoj greh; tega bi bil moral zmanjšati, izgovarjati in toliko srčnejše prositi odpuščanja ter ga toliko bolj gotovo pričakovati. Ali David je bil bolje poučen. On je vedel, da so njegovi veliki grehi za dobrotljivost božjo vzrok in nagib, da jih tem rajše zatara in zato se je obrnil na to Dobrotljivost ter zaklical: "Velik je moj greh."

#### 4.

Ako se je pa že David upal tako govoriti z Gospodom vojnih trum, s kolikim večjim zaupanjem se smemo mi obračati na včlovečeno Besedo, ki je za zveličanje grešnikov meso postala ter našo naravo na-se vzela, da bi bilo s tem še večje nje vsmiljenje.

Bossuet se ne obotavlja trditi: "Dasi-ravno Jezus Kristus kot Sin božji in neskončno svet z dopadanjem gleda na ske-sanega grešnika, ki se povrne k njemu, sprejema seveda z večjo ljubeznijo pravičnika, ki ni nikodar zapustil pota pravičnosti. Toda, ko je pričel delo odrešenja, ga prešinja iz ljubezni do nas drugo mišljenje. Kot Bog kajpada On daje prednost pravičnikom; toda kot Zveličar gre pa v svoji vsmiljeni ljubezni tako daleč, da pride na zemljo in išče grešnikov; On živi le za grešnike, ker je za grešnika bil poslan." "To je ravno služba in poklic našega Gospoda in Učenika, da nam je Zveličar," pravi sv. Frančišek Saleški.

Neki slavni škof je tolažil misijonarje, ko so mu tožili, koliko pokvarjenost in iz-prijenost pogostokrat najdejo mej ljudmi: "Čemu bi se bil Bog včlovečil in toliko trpel, čemu bi bil mej nami, čemu bi imeli svoje sv. zakramente, svojo sv. Cerkev, ko bi ne bilo nobenega greha, da bi se odpustil? Čemu bi bilo božje vsmiljenje, ko bi ne bilo siromakov, na katere se more razliti?"

"Ako najde Jezus, pravi sv. Jedrut, da kaka duša ni več čista, da bi mogel priti k njej kot ženin, pusti, da postane bolna in se ji more približati kot zdravnik." Tisto čast in veselje, katero napravi bolnik zdravniku s tem, da se mu popolnoma izroči in v njegove roke položi svoje zdravje in življenje, enako čast in veselje stori grešnik nebeškemu Samaritanu, h kateremu ranjen po grehu pribeži, da bi mu pomagal in ga rešil.

Res Bog je bil razžaljen po grehu, toda Zveličar je poslavljen po vsmiljenju, s katerim odzame našo krivdo.

Zato sklepa častitljivi Aleksander: "Prosim te, ljuba duša, ako se čutiš bolno, ne boj se iti k zdravniku. Z velikim zaupanjem se zateci k njemu. Prišel je, da te reši boleznih greha; saj je on vedel, da bolni potrebujejo zdravnika, ne pa zdravi. O pogubljiva nespamet grešnikov, ki beže pred zdravnikom zaradi vzrokov, ki jim bi ravno morali biti najboljša prilika, da se z zaupanjem k njemu približajo. Kako nespametno je, če mislimo, da je nevaren sovražnik oni, ki je prišel za to, da nam prinese zveličanje!"

Brezbožni beži, ako ga tudi nihče ne preganja. Čudno je to, da kdo beži, ako ni preganjan; še bolj čudno je to, ako brezbožni beži, ko ga nihče ne preganja, temuč ga dobrotljivost božja celo kliče, za njim hiti, mu ponuja vsmiljenje, odpuščanje in zdravila za njegove rane.



Naše slovensko glasilo Darwinizma piše: "Potiplji svoja ušesa. Nekje v sredi na robu boš našel na enem špičast hrustanec. Veš odkod je to? V časih, ko je človek ži-

vel še v svojem divjem stanju, je imel ušesa špičasta". Krasno! Da, da, kdor more take budalosti vrjeti in jih celo kot resnične trditi in učiti, mu ni treba "špičastega

hrustanca" v dokaz, da je še sedaj v svojem divjem stanju in da je jako soroden, vsaj po svoji pameti, z nekim "človekom", ki je še sedaj v "svojem divjem stanju" in ki ima še sedaj "špičasta ušesa," ki se pa še ni toliko razvil, da bi mogel urejevati in pisati take budalosti, temveč siromak še vedno riga svoj žalostni i-a. i-a. i-a! Takemu radi kar tako vrjame. — Da, če človek noče vrjeti resnici svete vere, ki je pametna, mora pa vrjeti takele oslarije, kakor je zgorajšna!

In takih budalosti, kar mogli po

tem listu! Stavijo se trditve, in sicer s toliko gotovostjo, kakor bi se samo po sebi vse to razumelo. Češ, ako jih trdim jaz, učenjak in brezverec Krže, je že res tako in nič drugače in sicer zato, ker jaz tako rečem. Kdo si upa dvomiti? Pač, k večjemu kake "špičaste hrustance", kako "slepo črevo", "jamico pod nosom", to se še morda navede za dokaz. — In pravijo, da so prosvitljenci, ki to vrjamejo, mi smo pa v temi, in lahkoverni, ker hočemo imeti za vsako tako trditev preje dovoljnih dokazov, predno ji vrjamejo!



## Iz Slovenskih naselbin.

### ČETRTI BRAT NOVOMAŠNIK!

V Anaconda, Mont. je bila v nedeljo 2. julija taka slavnost, kakoršne še ne pomni država Mont. in kakoršnih je še malo videla Amerika. Ta dan je namreč pristopil k oltarju Gospodovem novomašnik, Rev. Anton Pirnat, ki je četrti brat, ki se je posvetil iz ene družine službi Gospodovi. In vsi štirje bratje so bili ob tej slovesnosti pred oltarjem. Novomašniku Antonu je stregel kot arhidijakon Rev. Janez B. Pirnat, najstarejši brat in župnik cerkve Sv. Petra, kjer je bila nova maša, kot dijakon Rev. Mihael Pirnat, drugi brat in kot subdijakon Rev. Alojzij Pirnat, tretji brat, med tem, ko je g. novomašnik najmlajši brat med njimi.

V prekrasni procesiji je stopalo najprej nad sto dečkov strežnikov iz župnišča v cerkev, za njimi je šel v slavnostnem sprevedu škof iz Helena, Mont. in za njim deset drugih duhovnikov z novomašnikom, ki je vesel in presrečen stopal pred oltar, da je daroval prvič nekrvavo daritev Gospodu.

Sam mil. g. škof je imel dolg govor. Za njim je pa nastopil brat novomašnikov, Rev. A. Pirnat, in govoril v slovenskem jeziku.

Čast taki družini, kakor je družina Pirnatova!

Novomašniku pa kličemo:  
Pozdravljen, rojak, nam iz duše vesele!  
Z višav in nižav naš iskren ti pozdrav!  
Nastopi junaško! Ne boj se težav!

M. Sukje.

Mil g. škof je rekel med drugimi v svoji pridigi:

Nekaj posebno izvanrednega je, kar slavimo danes. Nekaj posebnega za vsako župnijo je že, ako slavi posvečenje enega mašnika iz svoje srede ali njegovo novo mašo. Nekaj velikega je za vsakega očeta in mater, ako doživita preveseli dan, ko stopa eden izmed njihovih otrok pred oltar Gospodov in daruje daritev sv. maše. Toda ako so pa ne eden, temveč kar štirje otroci jedne in iste družine izvoljeni za duhovsko službo in stopajo obenem pred oltar, kolika radost to za celo župnijo, kolika za celo škofijo! Kolika radost to posebno za očeta in mater, ko jima ob večeru njihovega življenja prisveti tak veliki dan!

Dan, kakoršnega slavimo mi danes tukaj, se še ni ponovil velikrat v vseh Združenih državah, morda največ dva ali trikrat. Zato se pa spodobi, da naredimo ta dan v resnici slavnostni dan za to župnijo in za celo našo škofijo. Da, to je izvanredni dan, to je dan, katerega nam je Gospod naredil! Veselimo in radujmo se v njem!

Vsi ti štirje bratje duhovniki so vredni našega priznanja, naše hvaležnosti, častitek od strani ljudstva in naših sre. Zlasti pa gre naša ljubezen in naše vošilo najmlajšemu in najstarejšemu: Najmlajšemu, da je dosegel najvišje dostojanstvo, ko je bil posvečen v mašnika Jezusovega in bil postavljen, da bode daroval daritev in žrtve za grehe ljudi. To je zanj dan, po katerem je tako dolgo hrepenel in želel, —

čan vzvišen nad vse druge dni njegovega življenja.

Srčno častitam danes vsem štirim bratom duhovnikom, toda posebej pa še najstarejšemu! Za Bogom je namreč njegova zasluga, da so tudi njegovi drugi trije bratje danes združeni z njim pred oltarjem pri novi maši četrtega brata. Lep zgled njegovega duhovskega življenja in njegov vpljiv je bil, ki je navduševal ostale tri brate za težko pot nakvišku, jim vzbujal hrepenenje po tem vzvišenem dostojanstvu, katerega je sam dosegel, jih pridobil, da so se odločili za višje čednostno življenje. Njegove bodrilne besede, njegove velike denarne in druge žrtve so bile, ki so naredile tudi njegove ostale tri brate vredne, da tudi oni žrtvujejo nekrvavo daritev sv. maše.

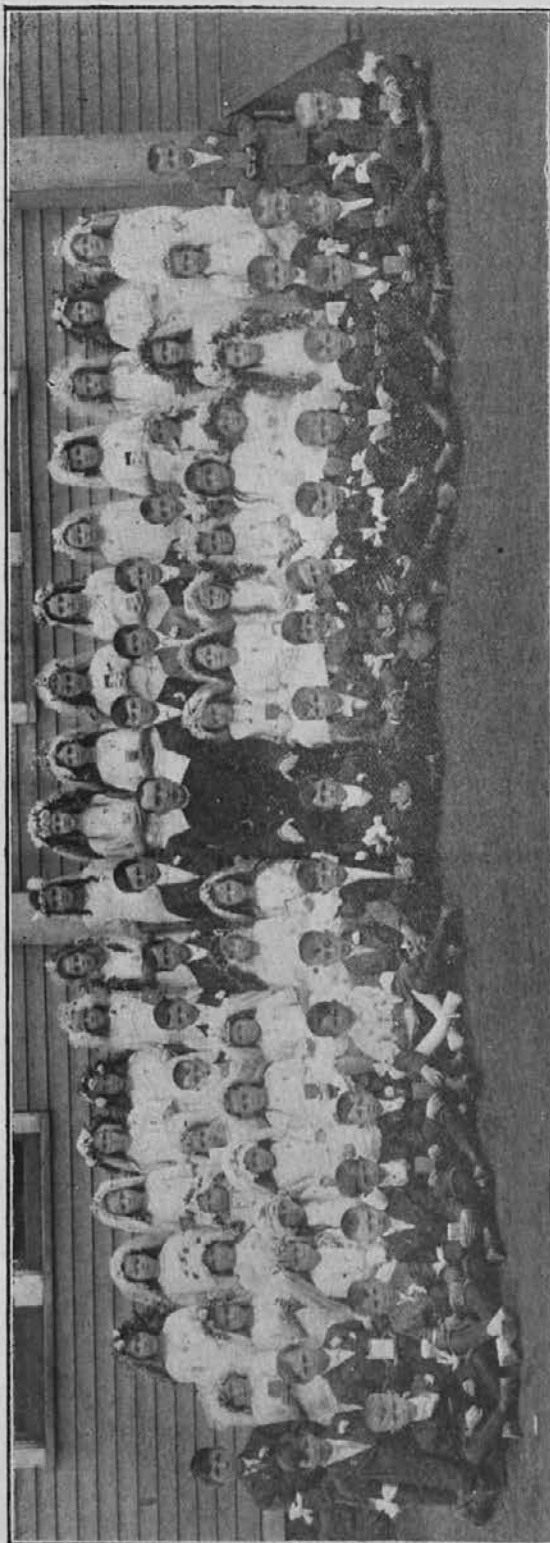
Kaj naj rečem pa o stariših teh štirih bratov duhovnikov?

Oče je živel toliko časa, da je videl tri svoje sinove slaviti svojo novo mašo. Toda potem je bil poklican v svojo večno domovino. In danes je z njimi in z nami in se veseli te velike slavnosti. Gotovo je hvaličen Bogu, da ga je vrednega storil, da mu je mogel dati vse štiri svoje sinove v večno službo.

In mati? — Mati še živi. Tudi njeno sree je danes gotovo napolneno z veseljem, ko je v duhu združena z nami pri teh slovesnostih. Kolika žrtev zanjo, da mora biti danes tisoče milj oddaljena od teh slovesnostij, da ne more videti s svojimi telesnimi očmi vsega tega!

Velika žrtev je, da je dala svoje štiri sinove službi katoliške cerkve in sicer ne doma v domovini, temveč jih je poslala sem v to deželo, da naj tukaj v tujini sejejo seme sv. vere.

Velika je žrtev, katero prinaša danes ta mati Bogu! Vse štiri sinove je dala Bogu, pa niti pri jednem ni bila navzoča pri novi maši. Njena duša je kakor velika duša matere Fathra Voughna! Sedem njenih hčera je postalo redovnic in nje sedem sinov je postalo duhovnikov. In ko ji je neka posvetna ženska očitala to, ji je odgovorila: "Vse otroke mi je dal Bog in zato



Prvoobhajanci iz Loraina, O.

je največja želja mojega srca, mu jih vse dati nazaj!"

Ta velika materina duša, ki je dala tudi te štiri svoje sinove Bogu in sicer brez pridržka za se, je pa ravno, kar današnja slavnost tako povzdiguje."

**V Collinwood, O.** zidajo novo slovensko župnijsko šolo. Bog daj svoj blagoslov pri začetem delu! Kakor se nam poroča, bodo veliko dela župljani sami storili, tako da bode šola jako malo stala. Čast taki župniji, zlasti pa čast takemu slovenskemu duhovniku, kakor je Rev. P. Hribar, ki razume potrebo časa, da se toliko trudi najprej za šolo. Vse drugo naj počaka! Božji blagoslov gotovo ne bode izostal, kajti junaškim Bog pomaga.

**Barberton, O.** — List "Ave Maria" v redu prejemam in Vam priloženo nadaljno naročnino pošiljam. Objednem naj Vam tudi sporočam, da se naša Barbertonska naselbina zelo trudi in zanima, da bi si lastno cerkev postavili, katera je naši naselbini res prav potrebna. **John Aljčić.**

**Hrvatje v Steelton, Pa.,** so 4. julija slovesno posvetili ogeljni kamen za svojo novo cerkev, katero so pričeli graditi. Slavnostni govornik je bil Rev. Ambrozij Širca O. F. M. hrvatski župnik iz Chicago. Bratje Hrvatje dobro napredujejo, od kar so se ločili od Slovencev, pod spretnim vodstvom svojega gorečnega župnika Rev. A. Zuvieha. Bog daj svoj blagoslov bratom Hrvatom pri tem težkem podjetju.

**Župnija sv. Petra, slovenska, v Steeltonu, Pa.,** zida novo hišo za sestre, kajti goreči župnik Rev. L. Gladek se silno trudi, da bi dobil nazaj sestre, da bi tako že septembra mogel odpreti slovensko župnijsko šolo. Čast takemu g. župniku! Župnija brez župnijske šole v Ameriki je sploh nič in je škoda vsakega centa, ki se vzida v cerkvene stavbe, kajti nima nikake prihodnosti.

**Slovenska cerkev sv. Jožefa v So. Bethlehemu, Pa.** je dobila 4. julija tri krasne nove bronaste zvonove. Slovesnosti blagoslova novih zvonov se je udeležila velikanska množica Slovencev katoliških, kakor tudi luteranskih. Rev. M. Golob, župnik iz

Bridgeporta, Conn. je bil slavnostni pridigar ob tej slovesnosti. Kako velika je bila radost dobrih župljanov ob tej priliki, so pokazali zlasti z izvanredno veliko kolekto, kajti darovali so nad \$1.000 pri tej slovesnosti. — Slovenska cerkev v So. Bethlehemu se bliža svoji izgotovitvi. Sedaj skenčujejo še drugi zvonik. Cerkev treba samo še ometati, pa se bode lahko blagoslovila. Sedaj se vrši služba božja v pritličju cerkve. Ta cerkev bode najbrže največja in najkrasnejša slovenska cerkev v Ameriki.

**V Lorain, O.** slavi slovenska cerkev Sv. Cirila in Metoda letos svojo desetletnico obstanka. Za to priliko se župljani pripravljajo za večje slovesnosti. Tudi so začeli že misliti na novo cerkev, kajti ta je že premajhna.

**V Chicago, Ill.** v župniji sv. Štefana so že začeli s zidanjem novega prepotrebnega župnišča.

**V Pueblo, Colo.** so imeli sv. misijon, katerega je vodil Rev. J. Šeliškar, D. Ph. in profesor iz Št. Pavelskega semenišča.

**Kansas City, Kans.** — Lepo napreduje naša slovenska župnija Sv. Družine. Naš novi župnik Rev. J. Peršé so naš posebno zveselili, ko so upeljali vsako prvo nedeljo popoldne od 2—3 tako zvano "sveto uro molitve pred Najsvetejšim". Med tem, ko se izpostavlja Najsvetejše, pojo pevci kako pesem na čast presv. Rešnjemu Telesu in takoj za njo "O salutaris". Na to so razne molitve in nagovor o presv. Zakramentu. Po končanem govoru zapojemo zopet kako pesem in na to so pete litanije presv. Srca Jezusovega. Blagoslov z Najsvetejšim zaključí vsakokrat to lepo pobožnost. Vkljub veliki vročini, ki pripeka, je bila še vselej udeležba silno povoljna. Še celo veliko Hrvatov je prišlo. — Dal ljubi Jezus, da bi se ta pobožnost razširila po vseh slovenskih župnijah po celi Ameriki. — **Poročevalec.**

#### JAVNA ZAHVALA.

Trdno prepričana, kako velik priprošnjik pri Bogu je sv. Jožef, kličem vsem, ki so v stiskah in nadlogah, naj se prav z otroškim zaupanjem zateko k njemu za pomoč. Njih zaupanje ne bode zastoj, kakor tudi moje ni bilo še nikdar, kajti pomagal mi je mnogokrat, véasih skoraj prav na čudovit način, za kar se mu tukaj očitno zahvaljujem in s tem izpolnujem dano mu obljubo.

**S. M. Sabina, Kansas City, Kans.**

## ZAHVALA.

Ognjišče lastno že imas  
 moj rod, nič več ti nisi tuj!  
 Dom reven je sicer, — a tvoj  
 Zato raduj se rod raduj!

Slovenci imamo slednjič vendar tudi v New Yorku svojo lastno cerkev, svoje lastno ognjišče, svoj dom. Spolnile so se dolgoletne želje, in komaj verjamemo svojim očem, da je to resnica. Slovenci so v New Yorku v pol leta postavili svojo cerkev, župnišče in dvorano. Vse, kar potrebujejo so dobili, dobili v času, ko se po Evropi po naši stari domovini rušijo domovja in cerkve. Ne moremo domov, brani nam strašna vojska. Bog pa je nam na tujem dal dom, kamor se v tem hudem času zatekajmo mi, ki smo obvarovani grozot vojske. Tu smo združeni kot sinovi in hčere nesrečne matere domovine, srečni mi, ki smo proč od nje, v varnosti. Zato se pač zdaj združimo vsi pod streho hiše ene.

Hvala Bogu za ta nepričakovan dar. Od Njega pride vsak dar in ga cenimo. Hvala Bogu, ki je obvaroval ves čas to delo, da se ni niti najmanjša nesreča zgodila. Čast tudi podjetniku Slovani, ki je s svojimi delavci, samimi Slovani, v tako kratkem času dovršil veliko delo, cesar ni nihče verjel; kajti 30. maja je bil blagoslovljen vogeljni kamen in 4. julija je bila cerkev že blagoslovljena ter oddana svojemu namenu.

Koliko veselje je zavladało mej New Yorkskimi Slovenci ta dan. Kolika vnema je prignala može in žene, fante in dekleta, ki so sami od sebe prihiteli, da dostojno ožaljšajo novo cerkev za dan slovesne blagoslovitve. Napočil je dan 4. julij, dan svobode in prostosti tudi na Newyorške Slovence. Vrlo društvo sv. Frančiška K. S. K. J. je hotelo to veselje prvo pokazati. Sklenili so, da korakajo z zastavo in s slovensko godbo na čelu k posloviteljni službi božji v nemško cerkev in s tem prvi pokažejo Newyorčanom začetek slavnosti. Za njim je prišlo društvo sv. Jožefa K. S. K. J. po številu najobilnejše, društvo sv. Petra, podporno društvo "Orel", kot gostje so prišli zastopniki nemškega društva sv. Nikolaja.

Vsem bodi izrečena prisrečna zahvala, da so tako lepo povzdignili slavnost blagoslovitve nove cerkve. Hvala tudi

društvu sv. Ane, K. S. K. J. in Dekliškemu društvu za obilno udeležbo. Posebno zahvalo pa si je steklo ta dan vrlo naše pevsko društvo "Domovina" za krasno slov. petje v nemški cerkvi in tako precizno latinsko petje prvič v slovenski cerkvi. Čast ji!

Zahvalo srčno izrekam čč. duhovnim sobratom, ki so prihiteli k tej naši slavnosti osobito slavnostnemu govorniku Rev. A. J. Blazniku. Zahvala bodi izrečena vsem in vsakomu, ki se je kaj trudil, da se je ta slavnost izvršila tako lepo. Zahvala še enkrat vsem svojim dragim župljanom, ki so s toliko svojo požrtvovalnostjo omogočili ta prevesli dan, osobito pa velec. g. Frank Sakserju, brez čegar darežljivosti bi ne imeli ne cerkve, ne krasnega dneva 4. julija. Bog bodi njemu in vsem obili plačnik. Nova župnijska cerkve sv. Cirila in Metoda v New Yorku je dokaz žive vere dragih mlajšakov, nova cerkev bodi tudi vsem vir tolažbe in pokoja, bodi naše središče in ognjišče.

Zato pozdrav ti, cerkveca,  
 kak te veselo je sree!

Saj poznim nesla boš rodom  
 slovensko vero in ime!

P. Benigan Snoj, župnik.

## Denarje v staro domovino.

Vam pošlje najsigurneje, najhitreje in najtočneje naša stara in zanesljiva domača tvrdka, in sicer po najnižji dnevni ceni.

Mi imamo najsigurnejšo in najboljšo zvezo. Denar izplača e. k. pošta potom e. k. poštne hranilnice na Dunaju ali Prve Hrvatske Štedionice u Zagrebu brez odbitka.

Mi garantiramo vsako pošiljatev, da denar ni izgubljen. Ko smo prepričani, da ni bil izplačan, denar vrnemo.

Ne jamčimo pa cen, ki se nepričakovano višajo ali nižajo, zato bomo poslali prejeti denar po ceni onega dne, ko denar prejmemo — včasih manj, ali več kron, kakor bodo razmere zahtevale, kolikor bo prav, da ne bo zgube na eno drugo stran.

Denar nam pošljite po bančnem "Draftu", ki ga dobite v vsaki banki skoro popolnoma zastoj, poštne ali ekspres Money Order-om, ali pa v priporočenem pismu kar gotov papirnati denar.

**AMERIKANSKI SLOVENEK**

bančni oddelek,

1006 N. Chicago St., Joliet, Ill.

**Pozor rojaki in rojakinje!!!**

Samo pri meni dobite patentovano in garantovano sledišča zdravila. Zdravilo proti izpadanju in za rast las. Če ga rabite samo šest tednov, pa Vam zrastejo krasni in bujni lasje, ki Vam na lada več inpadali in tudi ne siveji. Ravnotako zrastejo po rahljenju tega zdravila moškimi mehkimi in lahki brki in brade. Revmatizem, kostno bol ali trganje v rokah, nogah ali



kričih Vam ozdravim popolnoma v osmih dneh, pravtako tudi različne rane, opekline, kraste, srinite, bule, ture, kurja očesa, bradavice, potenje nog, ozublina, i. t. d. Kdor bi rabil moja zdravila brez uspeha, mu garantiram za \$5.00. Plašite takoj po cenik, koledar in knjižico! Vse troje Vam pošljem zastonj. Kdor že amno prečita moje knjižico, je to vredno ranj najmanj \$5.00.

**Jakob Wahčič**

1092 E. 64 Street,

Cleveland, O.

Tel. Pricenton 2140 L.

**SEIZ BROS.**

Priporoča vsem slovenskim duhovnikom svojo veliko izbiro nabožnih knjig v vseh jezikih, vseh cerkvenih potrebščin kipov, podob, svetinjic itd.

In vsem slovenskim društvom pri nakupu zastav in društvenih znakov.

7 BARCLAY ST., NEW YORK.

Telefon, 5985 Barclay.



Slovenci, kje boste kupili svoje ure, svoje prstane, svojo zlatino! Gotovo nikjer drugje ne, kot pri

J. BRÜLL & SIN,  
35 Ave. A. New York.

Velika zaloga različnih stenskih ur, budilnic, poročnih in družih prstanov, zlatnice, okraskov, itd.

**Nervozni ljudje**

nam bodo hvaležni, ako jim naznanimo, da se jim bo zdravje čudovito izboljšalo in živčevje pokrepilo — ako uživajo

**SEVERA'S NERVOTON**

(Severov Nervoton) takoj na prvi prikaz živčne neprilike. To zdravilo je bilo že popolnoma preiskovano ter je izkazalo svojo vrednost pri zdravljenju živčnih neprilik. Donaša hitro olajšbo v slučajih

**DUŠEVNE POTRTOSTI, NESPEČNOSTI ALI  
INSOMNIJE, ŽIVČNE ONEMOGLOSTI,  
HISTERIJE ALI NERVOZNOSTI.**

Cena \$1.00

Plašite po naš cirkular: "SEVEROV NERVOTON. — Kdaj in kako ga rabiti. Razpošiljamo ga zastonj.

Severovi pripravki so naprodaj v lekarnah vsespovodi. Zahtevajte Severova Zdravila. Omenite ime Severa ter se s tem obvarujte nadomestitev. Ako ne morete dobiti Severove Pripravke v vaši okolici, naročite jih od nas. Naslovite

**W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.****Zobozdravnik****Dr. A. Weisberger**

ordinira vsaki dan  
izvzemši pondeljek  
in petek od 10. ure  
predpoldan do 8. ure,  
zvečer na

50 ST. MARKS PL.,  
New York, N. Y.

Ob nedeljah od 10-tih  
predp. do treh popoldan.  
Ob pondelkih in petekih  
ordinara v Uptown  
41 W. 83. STREET,  
Bet. Central Park & Columbus Ave.  
od 10-tih zjutraj do 8-mih  
zvečer.

Slovenecem se kot dober  
in pošten zobozdravnik  
najtopleje priporoča.